

الْفَلَقُ

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
دانشکده دندانپزشکی (پر迪س بین الملل)
پایان نامه جبت اخذ درجه دکترای حرفه ای دندانپزشکی

عنوان:

**بررسی فراوانی دندانهای اضافه در کلیشه‌های رادیولوژی
بررسی شده در محدوده سالهای ۱۳۹۸-۱۳۹۴ در شهر
اردبیل**

استاد راهنما:

دکتر عمران حاج محمدی

اساتید مشاور:

دکتر حسام میکائیلی و دکتر عزیز کامران

نگارنده:

سمیرا ناجی راد

آذرماه ۱۳۹۹

شماره پایان نامه: د/پ ۱۲ .

از زحمات ، تلاش ها و راهنمایی های ارزنده استاد راهنمای بزرگوارم

جناب آقای دکتر عمران حاج محمدی

و اساتید مشاور

جناب آقای دکتر حسام میکاییلی و جناب آقای دکتر عزیز کامران

که بدون راهنمایی های ارزشمندشان تامین این پایان نامه

بسیار مشکل می نمود سپاسگزارم

این پایان نامه را تقدیم می کنم به

پدرم

و

مادرم

به خاطر تمام زحماتی که در طول زندگی همواره

برای پیروزی و شاد کامی من به جان خریدند

چکیده

مقدمه: با توجه به اینکه دندان‌های اضافه می‌توانند باعث مشکلات عدیده ای برای بیماران از نظر زیبایی، فانکشن و مشکلات بالینی دیگر شوند لذا بررسی شیوع و آگاهی از انواع دندان‌های اضافه در جامعه مهم به نظر می‌رسد و اگر چنانچه شیوع آن نسبت به دیگر جوامع بیشتر است باید دندانپزشکان با تشخیص به موقع آن، راه حل‌ها و پیش‌بینی‌هایی برای جلوگیری از بروز ناهنجاری‌های احتمالی در آینده و برنامه‌ریزی برای درمان‌های جامع تر را داشته باشند. بنابراین این مطالعه با هدف بررسی فراوانی دندان‌های اضافه در شهر اردبیل انجام شد.

مواد و روش کار: در این مطالعه ی توصیفی گذشته نگر تعداد ۵۰۰۰ رادیوگرافی‌های پانورامیک بیمارانی که در طی سال‌های ۹۴ تا ۹۸ به دو مرکز تخصصی رادیولوژی فک و صورت راد و باصر مراجعه کرده بودند بصورت تصادفی منظم انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از چک لیست گردآوری و با نرم افزار spss نسخه ۲۱ و آزمون‌های آماری مریع کای، فیشر و t مستقل با در نظر گرفتن سطح معناداری کمتر از ۵٪ آنالیز گردید.

نتایج: نتایج نشان داد که از ۵۰۰۰ رادیوگرافی مورد مطالعه، شیوع دندان اضافه ۱۰.۶٪ برآورد گردید. شیوع دندان اضافه در بین دو جنس تفاوت معنی داری نداشت. بیشترین دندان اضافه یافت شده در این مطالعه دیستومولر (۴۴.۱٪) بود و پاراپرموولر (۲۹.۴٪)، مزیودنس (۱۱.۸٪)، لترال اینسایزور (۷.۴٪)، پارامولر (۴.۴٪) و کانین (۲.۹٪) به ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار داشتند. اکثریت دندان‌های اضافه در فک بالا (۷۳.۵٪) و بصورت نهفته (۷۷.۹٪) و یکطرفه (۷۱.۷٪) بودند. بیشتر بیماران (۸۶.۸٪) یک دندان اضافه داشتند.

نتیجه‌گیری: تشخیص زودهنگام و برنامه‌ریزی درمانی مناسب برای مدیریت دندان‌های اضافه، بویژه اگر با عوارض همراه باشند ضروریست. با توجه به اینکه دندان اضافه در این مطالعه در مقایسه با مطالعات مشابه از شیوع بالایی برخوردار بود بنابرین دندانپزشکان در شهر اردبیل باید دقت لازم را در هنگام معاینه بیماران داشته باشند تا با تشخیص به موقع بتوان از عوارض احتمالی آن کاست. همچنین در این مطالعه برخلاف اکثر مطالعات قبلی، بیشترین نوع دندان اضافه دیستومولر بود.

کلید واژه‌ها: دندان اضافه، پانورامیک، آنومالی دندانی^۱، اردبیل

¹ Dental anomaly

فهرست مطالب

۱.....	فصل اول کلیات تحقیق
۲.....	۱-۱- مقدمه
۳.....	۱-۲- بیان مسئله
۵.....	۱-۳- تعریف واژه‌ها
۶.....	۱-۴- اهداف تحقیق
۶.....	۱-۴-۱- هدف کلی
۶.....	۱-۴-۲- اهداف اختصاصی
۶.....	۱-۴-۳- اهداف کاربردی
۷.....	۱-۵- فرضیه‌های تحقیق
۸.....	فصل دوم پیشینه تحقیق
۹.....	۱-۲- مبانی نظری تحقیق
۹.....	۱-۲-۱- رویش معمول دندان‌ها
۹.....	۱-۲-۱-۲- ترتیب رویش دندان‌ها
۱۱.....	۱-۲-۱-۳- دندان اضافه
۱۲.....	۱-۲-۱-۴- اتیولوژی و عوامل موثر بر دندان اضافه
۱۵.....	۱-۲-۱-۵- شیوع و پیدایش دندان اضافه
۱۶.....	۱-۲-۱-۶- تقسیم بندی انواع دندان‌های اضافه
۲۰.....	۱-۲-۱-۷- مشکلات ناشی از دندان اضافه
۲۱.....	۱-۲-۱-۸- درمان دندان اضافه
۲۴.....	۱-۲-۱-۹- تشخیص دندان اضافه

۲-۲- مبانی عملی تحقیق.....	۲۵
فصل سوم روش اجرای تحقیق.....	۲۹
۱-۳- نوع پژوهش	۳۰
۲-۳- جامعه آماری و اندازه نمونه مورد مطالعه.....	۳۰
۳-۳- نمونه برداری و روش نمونه گیری	۳۰
۴-۳- روش گردآوری اطلاعات	۳۱
۵-۳- ملاحظات اخلاقی.....	۳۱
۶-۳- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی آماری	۳۱
فصل چهارم تجزیه و تحلیل داده‌ها	۳۷
۱-۴- مقدمه.....	۳۸
۲-۴- بخش آمار توصیفی	۳۹
۱-۴-۲- جنسیت افراد مورد مطالعه	۳۹
۲-۴-۲-۲- فراوانی دندان‌های اضافه بر حسب جنسیت	۳۹
۲-۴-۲-۳- فراوانی دندان‌های اضافه به تفکیک نوع فک	۴۲
۲-۴-۲-۴- فراوانی دندان‌های اضافه بر حسب وضعیت قرارگیری	۴۴
۲-۴-۲-۵- فراوانی دندان‌های اضافه بر حسب وضعیت رویشی	۴۵
۲-۴-۲-۶- فراوانی تعداد دندان‌های اضافه بر حسب لوکیشن	۴۷
۲-۴-۲-۷- فراوانی دندان اضافه بر حسب تعداد	۵۰
۳-۴- بخش آمار استنباطی	۵۲
۱-۳-۴- مقایسه میانگین تعداد دندان‌های اضافه به تفکیک جنسیت	۵۲
۲-۳-۴- مقایسه تعداد دندان‌های اضافه زنان و مردان بر حسب نوع فک	۵۳

۳-۳-۴- مقایسه تعداد دندان‌های اضافه به تفکیک جنسیت و وضعیت قرارگیری	۵۴
۴-۳-۴- مقایسه تعداد دندان‌های اضافه زنان و مردان به تفکیک نوع رویش	۵۵
۴-۳-۵- مقایسه تعداد دندان‌های اضافه به تفکیک جنسیت و لوکیشن	۵۶
۴-۳-۶- مقایسه لوکیشن تعداد دندان‌های اضافه به تفکیک نوع فک	۵۷
فصل پنجم بحث و نتیجه گیری	۵۸
۱-۵- بحث	۵۹
۲-۵- نتیجه گیری	۶۷
۳-۵- پیشنهادات	۶۸
۴-۵- محدودیت‌ها	۶۸
منابع	۶۹

فهرست جداول

۳-۷- جدول متغیرها	۳۶
جدول ۴-۱. فراوانی نسبی جنسیت افراد مورد مطالعه	۳۹
جدول ۴-۲. توزیع دندان‌های اضافه در افراد مورد مطالعه به تفکیک جنسیت	۴۰
جدول ۴-۳. فراوانی و درصد جنسیتی بیماران دارای دندان اضافه	۴۰
جدول ۴-۴. فراوانی و درصد دندان‌های اضافه به تفکیک نوع فک	۴۲
جدول ۴-۵. فراوانی نسبی بیماران دارای دندان اضافه به تفکیک نوع فک	۴۳
جدول ۴-۶. فراوانی نسبی بیماران دارای دندان اضافه به تفکیک وضعیت قرارگیری	۴۴
جدول ۴-۷. فراوانی نسبی دندان‌های اضافه به تفکیک وضعیت رویشی	۴۵
جدول ۴-۸. فراوانی نسبی بیماران دارای دندان اضافه به تفکیک وضعیت رویشی	۴۶
جدول ۴-۹. فراوانی نسبی دندان‌های اضافه به تفکیک لوکیشن	۴۸

جدول ۴-۱. فراوانی و درصد بیماران دارای دندان اضافه به تفکیک لوکیشن.....	۴۸
شکل ۴-۴ نمودار فراوانی نسبی بیماران دارای دندان اضافه به تفکیک لوکیشن	۴۹
جدول ۴-۵. فراوانی نسبی بیماران دارای دندان اضافه	۵۰
جدول ۴-۶. میانگین تعداد دندان‌های اضافه	۵۱
جدول ۴-۷. فراوانی تعداد دندان‌های اضافه	۵۱
جدول ۴-۸. مقایسه میانگین تعداد دندان‌های اضافه به تفکیک جنسیت	۵۲
جدول ۴-۹. مقایسه تعداد دندان‌های اضافه زنان و مردان بر حسب نوع فک.....	۵۳
جدول ۴-۱۰. مقایسه تعداد دندان‌های اضافه به تفکیک جنسیت و یکطرفه/دوطرفه بودن	۵۴
جدول ۴-۱۱. مقایسه تعداد دندان‌های اضافه زنان و مردان به تفکیک نوع رویش	۵۵
جدول ۴-۱۲. مقایسه تعداد دندان‌های اضافه به تفکیک جنسیت و لوکیشن	۵۶
جدول ۴-۱۳. مقایسه لوکیشن تعداد دندان‌های اضافه به تفکیک نوع فک.....	۵۷

فهرست نمودارها و اشکال

شکل ۲-۱. ترتیب و زمان رویش دندانی	۱۰
شکل ۲-۲. حضور multiple supernumerary teeth در دو خواهر در شهر اردبیل	۱۴
شکل ۲-۳. فراوانی و شیوع انواع مختلف دندان‌های اضافه	۱۷
شکل ۲-۴. جدول طبقه‌بندی دندان‌های اضافه.....	۱۷
شکل ۲-۵: رویش نابه جای دندان اضافه a) رویش اکتوپیک دندان اضافه پاراپرموولر در سینوس ماگزیلاری که منجر به ایجاد سینوزیت فک بالا شده است. b) رویش اکتوپیک دندان اضافه مزیودنس در حفره بینی.....	۲۱
شکل ۲-۶: دو نمونه از کیست دنتیزروس ایجاد شده ناشی از دندان اضافه ای مزیودنس. a,b.	۲۱
شکل ۲-۷: یک دندان اضافه مزیودنس خارج شده از یک خانم ۱۷ ساله در اردبیل	۲۴
شکل ۳-۱: نمونه ای از دندان اضافه دیستومولر. a) دندان اضافه دیستومولر دوطرفه و نهفته فک بالا b) دندان اضافه دیستومولر یکطرفه ای نهفته فک بالا	۳۲

..... شکل ۳-۲: نمونه ای از دندان اضافه مزیودنس. (a) و (b) دندان اضافه مزیودنس رویش یافته فک بالا (c) دندان اضافه مزیودنس نهفته فک بالا	۳۳
..... شکل ۳-۳: نمونه ای از دندان اضافه پاراپرموولر. (a) دندان اضافه پاراپرموولر یکطرفه و رویش یافته فک پایین (b) دندان اضافه پاراپرموولر یکطرفه ی نهفته فک پایین. (c) دندان اضافه پاراپرموولر یکطرفه نهفته فک بالا (d) دندان اضافه پاراپرموولر دوطرفه فک پایین.....	۳۴
..... شکل ۳-۴: نمونه ای از multiple supernumerary teeth . (a) دندان اضافه چندتایی شامل دیستومولرهای دوطرفه و پاراپرموولرهای یکطرفه در فک بالا (b) دندان اضافه چندتایی شامل پاراپرموولرهای دوطرفه ی فک پایین و پاراپرموولر در فک بالا	۳۵
..... شکل ۴-۱. نمودار فراوانی جنسیت افراد دارای دندان اضافه	۴۱
..... شکل ۴-۲. نمودار فراوانی دندان‌های اضافه به تفکیک نوع فک	۴۲
..... شکل ۴-۳. نمودار فراوانی بیماران دارای دندان اضافه به تفکیک نوع فک	۴۳
..... شکل ۴-۴. نمودار فراوانی نسبی بیماران دارای دندان اضافه به تفکیک وضعیت قرارگیری	۴۴
..... شکل ۴-۵. نمودار فراوانی دندان‌های اضافه به تفکیک وضعیت رویشی	۴۵
..... شکل ۴-۶. نمودار فراوانی نسبی بیماران دارای دندان اضافه به تفکیک وضعیت رویشی	۴۷
..... شکل ۴-۷. نمودار فراوانی دندان‌های اضافه به تفکیک لوكیشن	۴۸
..... شکل ۴-۹. نمودار فراوانی نسبی بیماران دارای دندان اضافه	۵۰